

Поради батькам з правового виховання

Якими діти народжуються – ні від кого не залежить, але в наших силах зробити їх хорошими через правильне виховання.

Плутарх

Сучасна сім'я несе найбільшу відповідальність за виховання дитини. Саме вона має виконувати головне завдання – забезпечувати матеріальні та педагогічні умови для духовного, морального, інтелектуального й фізичного розвитку юного покоління.

Конституційним обов'язком батьків є утримання своїх дітей до повноліття. Законом України «Про освіту» на батьків покладена відповідальність за фізичне здоров'я та психічний стан дітей, створення належних умов для розвитку їхніх природних здібностей.

Життєвою дорогою дитину ведуть два розуми, два досвіди: сім'я та навчальний заклад.

Якщо:

- Дитину постійно критикують, вона вчиться ненавидіти;
- Дитину висміюють, вона стає замкнутою;
- Дитину хвалять, вона вчиться бути шляхетною;
- Дитину підтримують, вона вчиться цінувати себе;
- Дитина росте в докорах, вона вчиться жити з почуттям провини;
- Дитина росте в терпимості, вона вчиться розуміти інших;
- Дитина росте в чесності, вона вчиться бути справедливою;
- Дитина росте в безпеці, вона вчиться вірити в людей;
- Дитина росте у ворожнечі, вона вчиться бути агресивною;
- Дитина росте в розумінні і дружелюбності, вона вчиться знаходити любов у цьому світі.

Пам'ятка для батьків з правового виховання

Дитина буде поважати права інших людей, якщо її права будуть поважатися, якщо вона сама буде складати правила поведінки і нести за них відповідальність.

Коли порушуються права дитини?

- Коли немає безпеки для її життя та здоров'я.
- Коли її потреби ігноруються.
- Коли по відношенню до дитини спостерігаються випадки насильства або приниження.
- Коли порушується недоторканість дитини.
- Коли дитину ізолюють.
- Коли дитину залякують.
- Коли вона не має права голосу у процесі прийняття важливого для сім'ї рішення.
- Коли вона не може вільно висловлювати свої думки та почуття.
- Коли її особисті речі не є недоторканими.
- Коли її використовують у конфліктних ситуаціях з родичами.
- Коли дитина стає свідком приниження гідності інших людей.

2. Як реагує дитина на порушення її прав?

- Їй стає важко спілкуватися з однолітками і дорослими (вона грубить, блязнує, б'ється, замикається в собі і т.д.)
- Її турбує особиста безпека і любов до неї.
- Вона часто буває в поганому настрої.
- Може втекти з дому.
- Може приймати наркотики або алкоголь.
- Може робити спроби суїциду (замаху на своє життя).

3. Що батьки можуть зробити для своєї дитини?

- Пам'ятати що дитина – це окрема особистість, яка має свої власні почуття, бажання, думки, потреби, які потрібно поважати.
- Забезпечити її фізичну безпеку. Впевнитись, що вона має телефони 101,102,103,104, імена та телефони близьких родичів, сусідів.
- Навчити її казати „Ні”, навчити захищатися, вміти поводити себе безпечно.
- негайно припинити фізичну та словесну агресію по відношенню до неї та до інших людей.
- Знайти час для щирої розмови з дитиною кожного дня. Ділитися з дитиною своїми почуттями та думками.
- Пам'ятати про її вік та про те, що вона має особисті особливості.
- Залучати її до обговорення тих сімейних проблем, які можуть бути для неї доступними.
- Залучати дитину для створення сімейних правил.

Діти в суспільстві найбільш вразливі. Діти, права яких порушуються часто стають соціально і психологічно дезадаптованими.

Права та обов'язки батьків, дітей, інших членів сім'ї та родичів

Права і обов'язки батьків і дітей ґрунтуються на походженні дитини, засвідченому державним органом реєстрації актів цивільного стану. Закон регулює:

- 1) особисті немайнові права і обов'язки батьків та дітей;
- 2) права батьків та дітей на майно;
- 3) обов'язок батьків утримувати дітей;
- 4) обов'язок дітей утримувати батьків.

Головними положеннями особистих немайнових прав і обов'язків батьків та дітей є те, що мати і батько мають рівні права та обов'язки щодо дитини, а діти мають рівні права та обов'язки щодо батьків. При цьому, зазначений паритет не залежить від того, чи перебували батьки дитини у шлюбі між собою.

До особистих немайнових прав і обов'язків батьків та дітей належать:

- 1) обов'язки батьків:
 - належно виховувати дитину — в дусі поваги до прав та свобод інших людей, любові до своєї сім'ї та родини, свого народу, своєї Батьківщини;
 - піклуватися про здоров'я дитини, її фізичний, духовний та моральний розвиток;
 - забезпечити здобуття дитиною повної загальної середньої освіти, готувати її до самостійного життя;
 - поважати дитину. Забороняються будь-які види експлуатації батьками своєї дитини, фізичні покарання дитини батьками, а також застосування ними інших видів покарань, які принижують людську гідність дитини. Батьківські права не можуть здійснюватися всупереч інтересам дитини;
- 2) переважне право батьків перед іншими особами на особисте виховання дитини;
- 3) обов'язок дитини, повнолітніх дочки і сина піклуватися про батьків, виявляти про них турботу та надавати їм допомогу;
- 4) права дитини:
 - на належне батьківське виховання;
 - противитися неналежному виконанню батьками своїх обов'язків щодо неї;
 - звернутися за захистом своїх прав та інтересів до органу опіки та піклування, інших органів державної влади, органів місцевого самоврядування, громадських організацій, а також безпосередньо до суду (якщо дитина досягла 14 років).

Невиконання батьками своїх обов'язків або неналежне здійснення прав стосовно дітей може бути підставою для позбавлення батьківських прав. Мати, батько можуть бути позбавлені судом батьківських прав, якщо вони: не забрали дитину з пологового будинку без поважної причини і протягом шести місяців не виявляли щодо неї батьківського піклування; ухиляються від виконання своїх обов'язків по вихованню дитини; жорстоко поведуться з дитиною; є хронічними алкоголіками або наркоманами; вдаються до будь-яких видів експлуатації дитини, примушують її до жебракування та бродяжництва; засуджені за вчинення умисного злочину щодо дитини.

Права батьків і дітей на майно базуються на тому, що батьки і діти, зокрема ті, які спільно проживають, можуть бути самостійними власниками майна. При цьому у регулюванні майнових відносин між батьками і дітьми у законі пріоритет надається правам дітей. А саме, встановлено, що майно, придбане батьками для за-

безпечення розвитку, навчання та виховання дитини (одяг, інші речі особистого вжитку, іграшки, книги, музичні інструменти, спортивне обладнання тощо), є власністю дитини, батьки зобов'язані передати у користування дитини майно, яке має забезпечити її виховання та розвиток.

В законі закріплене ще одне правило майнових відносин батьків та дітей: майно, набуте батьками і дітьми їхньою спільною працею чи за спільні кошти, належить їм на праві спільної сумісної власності.

Батьки управляють майном малолітньої дитини без спеціального на те повноваження. Але вони зобов'язані вислухати думку дитини щодо способів управління її майном.

Закон встановлює для батьків обов'язок утримувати дитину до досягнення нею повноліття. Способи такого утримання визначаються батьками за домовленістю між собою. За рішенням суду можуть присуджуватися аліменти.

У визначених законом випадках батьки зобов'язані утримувати також повнолітніх дітей. Йдеться про непрацездатних дітей та дітей, які продовжують навчання (до досягнення ними двадцяти трьох років). Це утримання можливе за умови, що батьки можуть надавати матеріальну допомогу.

Повнолітні діти зобов'язані утримувати батьків, які є непрацездатними і потребують матеріальної допомоги. Обов'язок не виникає, якщо мати, батько були позбавлені батьківських прав або якщо буде встановлено, що вони ухилялися від виконання своїх обов'язків. Розмір аліментів на утримання батьків визначається судом.

Злісне ухилення від сплати встановлених рішенням суду аліментів на утримання дітей, а так само коштів на утримання непрацездатних батьків є злочином і тягне за собою кримінальну відповідальність.

Інші члени сім'ї також мають відповідні права та обов'язки. Зокрема, баба, дід, прабаба, прадід мають право спілкуватися зі своїми внуками, правнуками, брати участь у їх вихованні.

Права та обов'язки, встановлені законом для братів, сестер, мають рідні (повнорідні, неповнорідні) брати та сестри. А саме, вони мають право на спілкування. Повнолітні особи мають право брати участь у вихованні своїх неповнолітніх братів та сестер, незалежно від місця їхнього проживання.

Мачуха, вітчим, які проживають однією сім'єю з малолітніми пасинком, падчеркою, мають право брати участь у їхньому вихованні. Сестра, брат, мачуха, вітчим, баба, дід мають право на самозахист своїх малолітніх, неповнолітніх, повнолітніх непрацездатних братів, сестер, пасинка, падчерки, внуків, чи звернутися за захистом їх прав та інтересів до органу опіки та піклування або до суду. Всі спори участі баби, діла, прабаби, прадіда, брата, сестри, мачухи, вітчима у вихованні дитини вирішуються судом відповідно до законодавства.

Члени родини повинні піклуватися про своїх родичів. На родичів покладається обов'язок по утриманню інших членів сім'ї та родичів. Розмір аліментів, що стягуються з інших членів сім'ї та родичів на дітей і непрацездатних повнолітніх осіб, які потребують матеріальної допомоги, визначається судом у частці від заробітку (доходу) або у твердій грошовій сумі.